

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: **K. M.**

X

zastoupena advokátem JUDr. Lubošem Komůrkou
Benešova 1304/8, 586 01 Jihlava

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 7. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 26. 7. 2024, č. j. X, se *ruší* a věc se *vrací* žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je *povinna* zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v celkové výši 12 440 Kč do 30 (třiceti) dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího advokáta JUDr. Luboše Komůrky.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaná žalobkyni přiznala invalidní důchod pro II. stupeň invalidity. Žalobkyně je však toho názoru, že její pracovní schopnost poklesla v míře, která odpovídá III. stupni invalidity. Krajský soud proto posuzoval, zda tomu tak skutečně je.

II. Rozhodnutí žalované a související skutkové okolnosti věci

2. Žalovaná rozhodnutím ze dne 2. 1. 2024, č. j. X, přiznala žalobkyni invalidní důchod pro invaliditu II. stupně („prvostupňové rozhodnutí“). Podle posudku Okresní správy sociálního

zabezpečení Jihlava ze dne 19. 10. 2023 („první posudek“) pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 60 %, tj. v míře, která odpovídá invaliditě II. stupně.

3. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti první posudek označuje zdravotní postižení uvedené v kapitole VI. (postižení nervové soustavy), položce 1c (středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity („vyhláška“). Vyhláška pro tuto položku stanoví míru poklesu pracovní schopnosti 40 až 60 %. První posudek ji stanovil na horní hranici stanoveného rozpětí.
4. Žalobkyně podala proti prvostupňovému rozhodnutí námitky. Je celodenně závislá na pomoci jiné osoby, nemůže vykonávat žádnou výdělečnou činnost. Její schopnost udržet u nějaké činnosti pozornost je minimální. Stále se ujišťuje a vyžaduje asistenci a dopomoc při každé jednotlivé pracovní činnosti. Má typické autistické chování, bojí se změny prostředí a situací. Po celou dobu školní docházky měla asistenta. Ovlivňuje ji více zdravotních postižení a v jejich důsledku je pokles její pracovní schopnosti větší. Domáhala se proto uznání invalidity III. stupně.
5. V námitkovém řízení každopádně proběhlo nové posouzení zdravotního stavu žalobkyně, které provedl Institut pro posuzování zdravotního stavu. Ten vydal nový posudek o invaliditě dne 13. 6. 2024 („druhý posudek“). Stanovil jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně dětský autismus se snížením intelektu do pásma lehké mentální retardace, s podstatným snížením úrovně sociálního fungování, s narušením výkonu většiny denních aktivit, přičemž funkční postižení je středně těžké. Šlo tedy o zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položce 9b přílohy k vyhlášce. Vyhláška pro tuto položku stanoví míru poklesu pracovní schopnosti 35 až 60 %. Druhý posudek ji stanovil na horní hranici stanoveného rozpětí. V tom se tedy včetně určení stupně invalidity shodl s prvním posudkem. Den vzniku invalidity určil k 16. 6. 2022.
6. Žalovaná na základě druhého posudku zamítla námitky žalobkyně a potvrdila prvostupňové rozhodnutí svým rozhodnutím ze dne 26. 7. 2024, č. j. RN-005 628 3942-315-MSC („rozhodnutí žalované“).

III. Žaloba a vyjádření žalované

7. **Žalobkyně** nesouhlasí se závěry druhého posudku a rozhodnutím žalované. Poukazuje na § 3 odst. 2 vyhlášky, podle kterého lze v určitých případech zvýšit míru poklesu pracovní schopnosti až o 10 %. Podle tohoto ustanovení se mělo v této věci postupovat.
8. Žalobkyně není schopna pracovat samostatně. Její schopnost udržet u nějaké činnosti pozornost je minimální, neumí mlčet, stále se ujišťuje a vyžaduje asistenci při každé jednotlivé pracovní činnosti. Není schopna samostatně zhodnotit, zda svěřenou práci vykonává správně, stále se ujišťuje a doptává na správný postup. V ruce nepřetržitě nosí plastové hračky, odmítá je odložit, a to i při složitějších činnostech, které takto nemůže vykonávat. Pokud jsou jí hračky odebrány násilím, nespolupracuje a křičí. Má typický autistické chování, bojí se změny prostředí a situací. Pokud ke změně dojde, její postižení se ještě násobí. Pokud není po jejím, dostává se od afektu a bývá i agresivní.

9. Žalobkyně zdůrazňuje, že doposud nebyla zohledněna skutečnost, že je prakticky nevzdělaná a nevzdělatelná. Má základní školní vzdělání a následně absolvovala nástavbu v Základní škole speciální a praktické škole v Jihlavě, kde pod odborným vedením získávala praktické znalosti (vaření a podobně). Ovšem toto vzdělání s ohledem na její zdravotní stav není v praxi využitelné.
10. **Žalovaná** v reakci na žalobu tvrdí, že druhý posudek splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a pamatuje na všechny rozhodující skutečnostmi. Posuzující lékař jednoznačně vymezil rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. S ohledem na námitky žalobkyně navrhuje žalovaná důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.

IV. Zadání třetího posudku

11. Jak žalovaná správně předvídala, soud požádal posudkovou komisi o nové posouzení zdravotního stavu (§ 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Posudková komise svůj posudek vyhotovila dne 26. 2. 2025 („třetí posudek“; k jeho obsahu blíže viz část V. níže). Třetí posudek posudková komise zaslala i žalobkyni. Žalované ho poté zprostředkoval soud. Obě strany sporu ho tedy měly k dispozici před jednáním, které soud nařídil na 19. 3. 2025.

V. Jednání před krajským soudem a provedení třetího posudku k důkazu

12. Dne 19. 3. 2025 se u soudu ve věci konalo jednání. Obě strany v úvodu shrnuly svá stanoviska k věci. Soud poté přistoupil k dokazování.
13. Soud k důkazu provedl třetí posudek. Posudková komise se skládala z předsedkyně MUDr. K. H. a psychiatra MUDr. I. P. Žalobkyně se jednání posudkové komise zúčastnila. Přítomný psychiatr ji vyšetřil. Posudková komise měla k dispozici spis soudu včetně rozhodnutí, žaloby a lékařských podkladů doložených žalobcem k žalobě i posudkové spisy k prvostupňovému i námitkovému řízení, který obsahovaly lékařské nálezy a záznamy o jednáních. Posudková komise také pracovala se zdravotní dokumentací praktické lékařky žalobkyně.
14. V posudkovém hodnocení posudková komise konstatuje, že k datu vydání rozhodnutí žalované byl rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně dětský autismus (typ aktivní zvláštní). Jeho dopady na pracovní schopnosti zvyšuje lehká mentální retardace v dolním pásmu. Žalobkyně navštěvuje psychiatrickou ambulanci od března 2022, před tím byla v dětské psychiatrické ambulanci. Bere lék Risperdal 0,5 mg denně, který mírní tendenci ke stavům vnitřního napětí s negativismem. Žalobkyně není finančně gramotná, je zvýšeně senzitivní a lehce manipulovatelná. Schopnost kritického úsudku je nízká. Vzhledem k autismu těžko snáší nové prostředí a změny. Je nesamostatná, celodenně závislá na dopomoci blízké osoby i v běžných aktivitách. Bývají u ní výkyvy psychického stavu i na drobné vnější stresové podněty s naléhavým ujišťováním se u blízké osoby. Jde o středně těžké postižení u pervazivní (rozsáhlé) vývojové poruchy s podstatným snížením úrovně sociálního fungování a s narušením výkonu většiny denních aktivit.
15. Posudková komise proto použila položku 9b v kapitole V., pro kterou se stanoví rozpětí míry poklesu pracovní schopnosti ve výši 35 až 60 %. Funkční poruchu způsobenou samotným rozhodujícím postižením hodnotila na horní hranici rozpětí v dané položce. S ohledem na další posudkově významné skutečnosti (zejména dětskou mozkovou obrnu

s postižením všech čtyř končetin, které je výraznější na pravé straně těla) poté posudková komise navýšila horní hranici rozpětí poklesu pracovní schopnosti v dané položce o 10 % na celkových 70 %. K datu vydání rozhodnutí žalované se tedy jednalo o invaliditu III. stupně. Vznikla k 16. 6. 2022.

16. Další důkazy soud neprováděl. Po závěrečných návrzích a krátkém přerušení vyhlásil rozsudek.

VI. Posouzení věci

17. Žaloba je důvodná.
18. Právní úpravu posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod obsahuje § 39 zákona o důchodovém pojištění. Upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně. A konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu III. stupně.
19. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod závisí především na *odborném lékařském posouzení*. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje posudková komise, pokud se napadené rozhodnutí zakládá na posudku okresní správy sociálního zabezpečení. *Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti*. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle běžných zásad dokazování v soudním řízení správním (§ 77 odst. 2 soudního řádu správního). S ohledem na jeho mimořádný význam *bývá tento posudek rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb*, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat.
20. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Především s těmi, které posuzovaný namítá. Kromě toho musí posudková komise své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod ve dvouinstančním řízení, podléhá zejména její rozhodnutí v námitkovém řízení požadavkům na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43). Jsou-li v posudkových hodnoceních zdravotního stavu rozpory, může je krajský soud v rámci zjišťování skutkového stavu řešit i porovnáním tzv. srovnávacího posudku posudkové komise (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22).
21. Soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav na základě třetího posudku. Má všechny formální náležitosti podle § 7 vyhlášky. Posudková komise zasedala v řádném složení za splnění procesních požadavků stanovených právní úpravou. Podle soudu tedy třetí posudek ve znění jeho doplnění nemá formální vady.
22. Ohledně úplnosti předloženého posudku soud uvádí, že posudková komise vycházela ze všech dostupných lékařských zpráv. Hodnotila všechna relevantní zdravotní postižení žalobkyně. Žalobkyni také vyšetřila. Podle soudu třetí posudek i díky tomu plní kritérium

přesvědčivosti. Soud nemá pochybnosti o tomto nejaktuálnějším posouzení zdravotního stavu žalobkyně.

23. Soud proto vycházel ze třetího posudku jako ze stěžejního důkazu v otázce stupně invalidity žalobkyně. Z provedeného dokazování v soudním řízení správním (viz body 13 až 15 výše) vyplynulo, že pracovní schopnost žalobkyně již v době rozhodnutí žalované poklesla o 70 %. Pokles její pracovní schopnosti tedy byl na samé spodní hranici invalidity III. stupně [viz § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění].
24. Žalobní námitky napadající závěry žalované, podle které invalidita žalobkyně dosahovala jen II. stupně, jsou proto důvodné.

VII. Závěr a náklady řízení

25. Žalovaná dostatečně a řádně nezjistila skutkový stav. Soud proto výrokem I. tohoto rozsudku rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Žalovaná v něm zahrne třetí posudek mezi podklady pro nové rozhodnutí (§ 78 odst. 6 soudního řádu správního).
26. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 soudního řádu správního. Žalobkyně měla ve věci úspěch, proto jí vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalované povinnost zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 12 440 Kč k rukám jeho zástupce.
27. Zástupce žalobkyně totiž učinil tři úkony právní služby: převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast na jednání soudu [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu].
28. Podle přechodného ustanovení čl. II vyhlášky č. 258/2024 Sb., kterou se mění advokátní tarif za právní služby poskytnuté přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky přísluší advokátovi odměna podle advokátního tarifu ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky. To v této věci dopadá na převzetí věci a podání žaloby. Za každý z nich zástupci žalobce náleží po 1 000 Kč [tarifní hodnota jednoho úkonu totiž v tomto případě přede dnem účinnosti vyhlášky č. 258/2024 Sb. činila v souladu s § 9 odst. 2 advokátního tarifu 5 000 Kč a podle § 7 bodu 3 tak sazba mimosmluvní odměny činila právě 1 000 Kč za jeden úkon právní služby]. K tomu je třeba připočíst celkově dva režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu ve znění přede dnem účinnosti vyhlášky č. 258/2024 Sb.).
29. Jednání soudu se už zástupce žalobce zúčastnil dne 19. 3. 2025, tedy po účinnosti vyhlášky č. 258/2024 Sb. Advokátní tarif po této novelizaci již nesnižuje sazba odměny pro věci sociálního zabezpečení. Podle nynějšího znění § 9 odst. 5 advokátního tarifu se totiž za tarifní hodnotu ve věcech žalob, kasačních stížností a dalších právních věcí projednávaných podle soudního řádu správního považuje částka 88 000 Kč. Podle § 7 odst. 5 advokátního tarifu pak sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby z tarifní hodnoty přes 10 000 Kč do 200 000 Kč činí 1 500 Kč a 40 Kč za každých započatých 1 000 Kč, o které hodnota převyšuje 10 000 Kč. Za jeden úkon právní služby ve správním soudnictví tak náleží nově 4 620 Kč. Režijní paušál pak podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu nyní činí 450 Kč.
30. Kromě toho advokát žalobkyně vyúčtoval ještě cestovní výdaje za cestu z Jihlavy do Brna a zpět na jednání. Doložil kopii velkého technického průkazu svého vozu, podle kterého má jeho vůz průměrnou spotřebu 7 litrů benzínu na 100 km. Cena jednoho litru benzínu automobilového 95 oktanů podle § 3 písm. a) vyhlášky č. 475/2024 Sb. činí 35,80 Kč. Sazba základní náhrady za jeden kilometr jízdy pak podle § 1 písm. b) vyhlášky č. 475/2024 Sb.

činí 5,80 Kč. Zástupce žalobkyně ujel 188 km. Za pohonné hmoty tedy vynaložil 471 Kč a částka za sazbu základní náhrady za použití silničního motorového vozidla činí 1 090 Kč.

31. Nadto zástupce žalobkyně požadoval ještě náhradu za promeškaný čas podle § 14 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu. Konkrétně navrhl přiznání za sedm půlhodin. Podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu tato náhrada činí 150 Kč za každou i jen započatou půlhodinu. Celkově tedy 1 050 Kč.
32. Základní sazba odměny zástupce žalobce tedy celkově činí 10 281 Kč. Zástupce žalobkyně také doložil, že je plátcem DPH, kterou je proto nutné k uvedené částce připočíst konkrétně ve výši 2 159 Kč (21 % z 10 281 Kč).
33. Celkem je tedy za právní zastoupení žalovaný povinen žalobkyni na nákladech řízení nahradit částku 12 440 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám jejího advokáta JUDr. Luboše Komůrky.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno, 19. března 2025

Martin Kopa, v. r.
samosoudce